

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Bavariae Sanctae Volvmen ...

Rader, Matthäus

Monachii, M.DC.XXIV.

S. Willibaldvs Episcopvs Eystetensis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79699](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79699)

S. WILLIBALDVS EPISC. AISTETENSIS.

Nulla domus tantâ transmissit ad aethera gentē
Aureâi sidus quam Willibalde, tua.
Nota patris sancti pretas ex regibus orti,
Notus germanus, notaq; sancta soron.

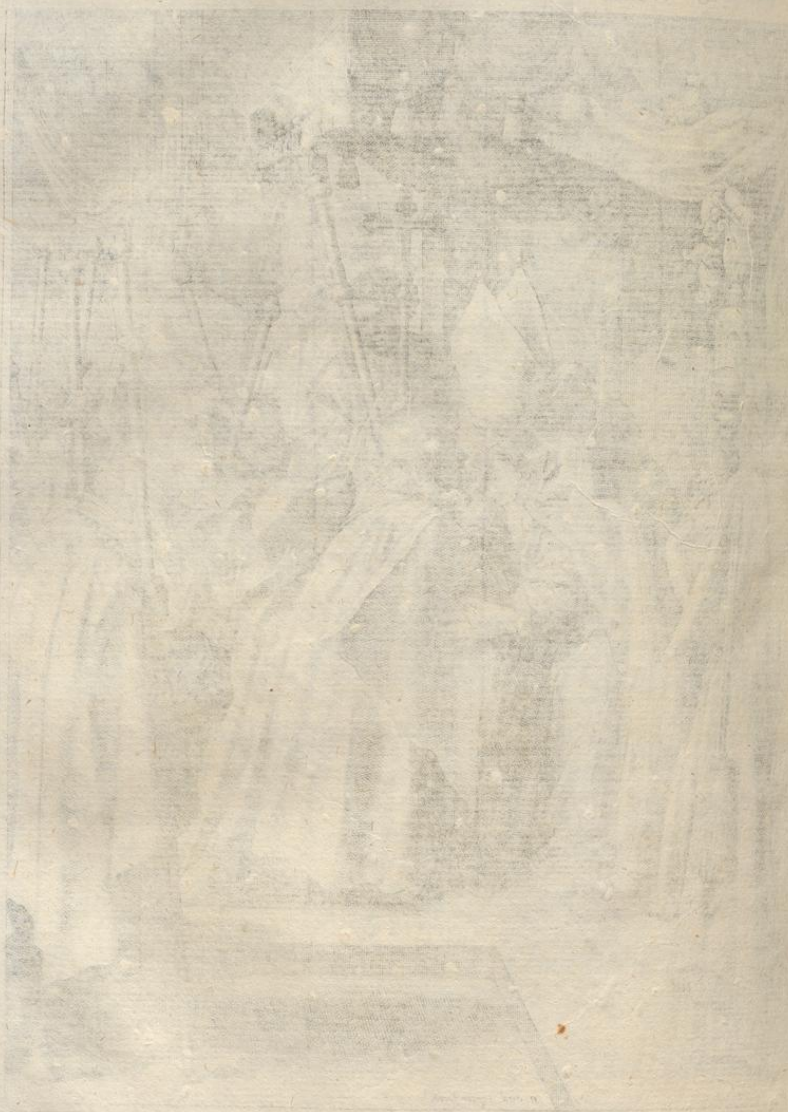
Noctior his toti æuivus avunculus orbi,
Et noti comites, notaque tota domus.
Præ tamen his placuit tibi missus ad astra Narsesus,
Auctorem cæli te, Willibalde, negem?

S. VVIL-

DE S. WILLIBALDO EPISC. EISTETENSIS

S. WILLIBALDVS EPISC. EISTETENSIS

2 VII

S. VVILLIBALDVS

EPISCOPVS EYSTETENSIS.

Natus est S. VVillibaldus apud Anglofaxones, in Anglia inquam, anno post virginis partum septingentesimo quarto. S. Richardum patrem habuit aut regem aut certè regia stirpe natum, quod vero propius Bonnam quæ S. Bonifacij soror fuit, matrem; tam sancta stirpe tam sanctum pullulasse surculum nil mirandum. Vix triennium vixerat, cum visus puer ad mortem properare. Morbus diuturnus & importunus infantis corpusculum adeo sensim extenuarat, vt vix ossibus hæreret, neque spes recipiendæ valetudinis superesset, neque modus restituendæ appareret. Ab humanis ergo auxilijs ad cælestem medicum vitæ simul auctorem, & conseruatorem à parentibus per preces votaque accursum est, cui puerum si viueret consecrarunt, saniorémque religioni addixerunt. Videtur numen hac sibi via VVillibaldum vindicasse, ne curis rerum mortalium haustus, salutem in naufragij discrimine poneret. Nam simul VVillibaldus jam sextum annum ingressus, ad S. Crucis signum in prædio pro more gentis Saxonum defixum, à parentibus Deo deuotus est, ingenti cū suorum gaudio reualuit. Sanū illicò per Theodoretum virum, quā fide quā pietate insignem, ad contuberniū VValthheimianū liberalibus disciplinis & virtutibus ad omnē religiosæ vitæ sanctitatem erudiendū mittunt, adeoque Deo simul totū despondent. Præerat Egobaldus cœnobio opinione virtutis venerandus, qui cum puerum quamuis regiū, per ætatē in cœtum religiosorum virorum admitti ex veteri disciplina non posse sciret, rem ad consilium patrum retulit, qui extra ordinem & leges deuotam Deo victimam admittendam censuerunt, non vt de subito in monachum tonderetur, aut vestem mutaret, sed literis duntaxat primū excoleretur, & ad omnem virtutis cultum erudiretur, vt inter sanctos viros puer sanctus adolesceret. Cū ex ephebis excessisset, desiderio Christi in terris versantis incunabula vestigiaque visendi ictus, institit apud patrem, vt se Hierosolymam deduceret. Sed cum aliquandiu pater hæreret, nec consilia expediret, coniugem; liberos, familiam aliāque excusaret (nam de regno patris, nulla in rebus à S. VVillibaldo gestis est mentio, quod modestiæ causa factum arbitrantur, cum illa quæ vitam scripsit, ex eadem stirpe nata

1000CLXXXI.

Nonis Iulij.

S. VVilpurgin seu
qua alia anonyma
virgo consanguinea
S. VVillibaldi Hei-
denheimensis in Ho-
daperico.

Anonymum de eodem
ex M. S. cœnobij
VVindberg.

Trithem. l. 3. de vir.
illust. ord. S. Bened.
Musch. de Ep. Germ.

p. 117.

Martyrolog. Rom. 7.
Iulij.

Baron. an. 750. ex
Lucensib. monum.

WVolfsg. Selen. in
SS. Ratispon. M. S.

Gresserus in Exsta-
dionfibus.

nata esset, & consilio pro more sanctorum nobilitatem, genusque & nomen regium taceret) tandem Richardus filij pietatis morem gerens, commissa coniugi filiaeque rerum domesticarum cura, se cum geminis liberis, & non parua manu in viam dedit, & Hameleze consensa celoce mare traiecit, ex quo facile intelligas ex Britannia soluisse, rectaque Italiam petiuisse. Sed pater natu magno Lucae in Tuscia morbo absortus peregrinationis & vitae finem fecit, & in sancti Frigidiani aede compositus, epitaphioque honoratus est, quo posteritas, quis Richardus, unde domo, qui liberi docetur; nisi quod de rege in dubium vocatum & à Baronio reuocatum. Est autem Epitaphium admodum rude

Tom. X. addit.

HIC REX RICHARDVS REQVIESCIT SCEPTIFER AL-
MVS

REX FVIT ANGLORVM, REGNVN TENET IPSE PO-
LORVM:

REGNVN DIMISIT, PRO CHRISTO CVNCTA RELI-
QVIT.

ERGO RICHARDVM NOBIS DEDIT ANGLIA SAN-
CTVM,

HIC GENITOR SANCTÆ WALPVRGÆ VIRGINIS ALMÆ,
ET WILLEBALDI SANCTI SIMVL ET VVNIBALDI,
SVFFRAGIVM QVORVM DET NOBIS REGNA POLO-
RVM. AMEN.

VVillibaldus & VVunibaldus iustis patri funebribus persolu-
tis, Romae principum Christi Apostolorum cineres venerati, ibi-
dem reliqua hieme ad ferias usque paschales permansere, perinde
que vivere ac si in septis claustrorum inter religiosos viros degerent,
ipsi sibi lex, praesides, magistri, discipuli, morumque disciplina. lactatus
interim uterque ardenti febris aestu, cuius tamen morbi vires ita celestis
juxta medicus ac pater temperavit, ut altero decumbente, alter
valeret, sortisque inter se valetudinis & aegritudinis permutarent, ut
uterque haberet & segetem patientiae & mutuae charitatis explican-
dae argumentum. Sed VVunibaldo placuit Romae subsistere.
VVillibaldus secundum pascha septem comitatus popularibus,
Roma profectus Caietae naucem conscendit, quam Beneuenti de-
stituit, cum illic onerariam Aegyptiam offendisset, qua vectus Rhe-
gium Calabriae urbem, inde in Siciliam traiecit, ubi Catanae S. Aga-
thae nobilissimae Virginis (quae sanguine legem Christi caelestem
recis etiam ab tyranno papillis sanxit) sacros corporis pulveres ve-
neratus, velum illud (sacrae virginis opinor) magna cum religione
contem-

Regiam habet visa.

tores esse didicisset, cum nauarcho palatium adiit, fratremque qui regi pagano à cubiculis erat, conuenit, statumque captiuorum exposuit, vnâque tres ad regem admissi pro nexis deprecatisunt. Qui vbi & patriam illorum & causam aduentus cognouit, vti gratis è custodia mitterentur, imperauit. Qui gratijs Deo superiq; actis mox inde Damascum profecti, S. Ananiæ qui Paullum docuit tumulum coluere, nec procul ab vrbe sacrarium intrauere, quo loco olim D. Paullus totius orbis doctor, à Christo caelesti lumine circumfusus, sectâ Iudæorum desertâ, castrâque Christi secutus Damascum deductus est. Hinc digressi Galilæam, Nazarethum & illud arcanum Virginis domicilium, (in quo diuinum filij Dei nomen virgo Gabriele internuncio, virgineo vtero concepit) templo circumdatum venerabundi perlustrarunt. Exin Chanam adiere opusq; nobile D. Helenæ Augustæ spectarunt, vbi virginis filius sex aequales, aqua plenos in optimum vini laticem, rogante matre conuertit. Vna ex his hydrijs inuersa, ad vsum altaris accommodata est. Erant enim in formam lapidum sepulchralium, si inferiorem illarum partem spectares, quadrata, singulaeque binas aut ternas metretas, magnum nempe vini modum capiebant, de quo copiosius ad Martialem disputauimus. Inde progressi ascenderunt rupem Thaboream, super quam Christus caelestis gloriæ splendore circumfusus, clarâq; in luce refulgens tribus Apostolis arcani mysterij conscijs æternæ felicitatis gustum propinauit. Et illic sacra ædes locata est, Mosis Helixque venerationi inscripta; locum accolæ sanctum montem appellant. Ab hoc alia atque alia Christi in terra degentis vestigia recognouerunt, Tiberiadem, Magdalum, Capharnaum, Corozaim, Iordanem, in quem tanquam sacram & Christi contactu religiosam vndam VVillibaldus corpus abluendi gratia descendit. Post Hierichunta S. Eustochij virginum conubernium medio inter Hierosolyma & Hierichunta intervallo: nisi malis S. Eustachij legere, de quo in fastis Romanis xii. Octobris. Inde progressus Hierosolymam contendit, montemque qui ab oleis oliueti cognomen tulit, conscendit: vt & locum, vbi Christus in crucem actus, scelus omne generis humani, sanguine suo diluit, seseque patri caelesti victimam obtulit. Helena montem Hierosolymis iunxit, communibusque moenibus inclusit, magnificum opus S. Cruci molita. VVillibaldus tres cruces extra templi septa foris arcu tectas aspexit. Nec procul inde conditorium CHRISTI in saxum recedens diligenter contemplatus Hierosolymaque regressus, quicquid religiosum sanctumque foris intusq;

summa

*Alutus hydria in-
uersus planum instat
mensa.
Nota formâ sex hy-
driarum seu aquali-
um cõtrâ quâ vul-
gò pinguntur; sed
quâ nos verè ad
Martialem expressi-
mus.*

summa cum veneratione ter quater reuifens exosculatus est. In æde S. Matthiæ ad Gazam dum rei diuinæ solemni ritu factæ interest VVillibaldus, lumine repente captus, post alterum demum mensem Hierosolymam ad S. Crucis reductus, recepta facultate videndi, solem demum latus respexit, omniâque sacra & sacraria obeundo per excursionem Tyrum, Sidonem, Ptolemaidem, Sebasten, totâmq; Samariam lustrauit, quartumque Hierosolyma recurrens, redijt Tyrum, vbi conscensa naui Constantinopolim delatus, ibidem biennium hæsit, delectatus sacris Andreæ Timothei, Lucæ, S. Ioannis Chrysostomi tumulis, ad quos assiduas preces fudit.

Vidit & Nicæam templumque in quo trecentorum decem & octo patrum erant icones, qui concilium Nicænum præfente Constantino celebrarunt. Inde Siciliam, Calabriamque & Rhegium gentis caput repetijt, inspexitque vulcani Insulam Theodori regis miraculo claram, flammâque æternas eructantem, S. Bartholomæi ædem sacram; Neapolim, vbi S. Seuerini corpus feruatur: post Capuam & Tyanam, tandem Cassinum ad nobilissimum S. Benedicti cœnobium peregrinationis septennalis, decennalis à patria, metam cum Diaperto vltimo itineris comite (Damasci enim inter se auulsi, alij alia via rediere) reuifuse est. Cassini decem annos in religiosa vita sub Petronace egit, nullis adhuc sacris, vt videtur, initiatus, nam primis duobus annis in cœnobio exactis, per octennium ianitoris officio functus est. Exacto decennio Romam Hispano presbytero comes additus reuifit, quem Gregorius Romani nominis tertius, ad se accersitum, de Hierosolymitana peregrinatione, multa percunctatus aperuit demum illum à S. Bonifacio expetitur, rogatumque se, vt illum è sancti Benedicti cœnobio euocatum ad ipsum mitteret, quod eius operam magnopere in Francorum gente ad veram religionem instituenda desideraret. VVillibaldus se in verba Petronacis præsidis S. Benedicti iurasse respondit, ipsius bona venia iturum, quocunque Pontifici videretur. Gregorius absque metu parere eum sibi posse docuit, cum & ipse Petronax antistes ipsius, in sua sit auctoritate & potestate. Tum VVillibaldus nihil moratus, paratum se pontifici promptumq; ad omnes quas vellet, vrbes, vel partes orbis obeundas obtulit. Profectus ergo Roma VVillibaldus, redijt Lucam, vt cineres patris extremum salutarer, inde per Ticinum & Brixiam in Noricum ad Vtilonem Boiorum principem peruenit, apud quem septem dies diuersatus, cum Suitgero dynasta nobilissimo non modicum agri modum Ecclesiæ, bonâ

principis Vtilonis venia addicente, auctore & duce Vtilone ad S. Bonifacium Moguntinum pontificem profectus ab eodem Eystadium siue Aureatum remissus est vt locum contemplaretur, satiusne ad sacram inibi sedem construendam placeret. Fundos enim suos Suitgerus S. Bonifacio vltro ad rerum sacrarum & Ecclesiae vsum obtulit, vti & Vtilo agrum Frisinganum, vbi sedes pontificia iam ante fixa erat & ab D. Corbiniano procurata. VVillibaldo Bonifacius assignauit Eystadianum. Erant id temporis ibi horrida querceti resqua omniaq; ab cultu humano abhorrentia, nisi quod adicula magnae Dei matris illic celebraretur. Cum locus aruisset, repurgato saltu ad humanum tandem cultum est accommodatus, nomen à quercu accepit. Inter hæc Bonifacius Fruxinum accessit, quem VVillibaldus cum Suitgero mox adiit, simulque cum Bonifacio Eystadium reuersus ab eodem sacris maioribus sacerdotij xi. Cal. Sextiles feriis Mariæ Magdalene CHRISTI vnctricis iniatus est. Inde vertente anno ab S. Bonifacio in Thuringiam euocatus ad VVunibaldum diuertit: sed à S. Bonifacio S. Burchardo & VVizone collegis presentibus in pontificem Eystadianum primum Sulzburgi in Turingia consecratus est, anno post orbem a CHRISTO receptum septingentesimo quadragesimo quinto, cum ipse primum supra quadagesimum ageret, & quinque annos puer domi cum parentibus vixisset, quindecim in monasterio VValtheimenensi ab Egbaldo antistite ad literas & omnem virtutis cultum eruditus, decem deinceps in peregrinationibus & itinere Hierosolymitano, totidemque apud Petronacem Cassini in S. Benedicti familia, vnū Eystadij ante pontificatum, consumisset. qui in sumam collecti, vnum & quadraginta constituunt. In pontificatu deinceps sex & triginta vixit, ita vt septimū & septuagesimū annum attingeret. Bonifacius pontificem Eystadianum à se proximum constituit, qui que se absente vicem Archiepiscopi fungeretur, primūque in pontificum consensu sententiam diceret. Adiecit & insignem eius honori epomidem, quam Ecclesia Christiana *Humeralis*, Hebraea *rationale* dixit.

VVillibaldus primum omnium contubernium sacrum ad modum S. Benedicti Eystadij instituit, in quo ipse cum sodalibus suis vitam ad eandem formam & leges, quantum permittebant occupationes pontificiae, exegit. Dein Heidenheimij VValpurgæ forori & VVunibaldo fratri cœnobium extruxit. Hæc enim id æui princeps cura erat pontificum, vt quam plurima ponerent cœnobia, ad quæ ardens iuuentus e turbarum strepitu velut e naufragio,

fragosi, pelagi tempestate ad salutis portum properaret, in quo tu-
tum ad cælum receptum haberet. Ipse demum VVillibaldus, vti
dixi, post fratrem & sororem, annis, senio, laboribus fessus, cum
imminere sibi diem supremum, diuinitus cognouisset, è terris ad cæ-
lum Nonis Quintilis 1555 LXXXI. latus emigravit, Diuis, annis
post ducentis & octo per Leonem VII. accensus. Mira quæ mor-
tem eius sunt secuta, describit Philippus in VVillibaldo, quæ non
est mei instituti adijcere, qui acta vitæ potissimum ex-
qui consueui, non quæ vitam tem-
pora sunt infecuta.

Ferrar. p. 233 & seq.

I

S. HILTE.